

Cilji učiteljstva morajo biti jasni in točni. Današnja generacija je na smrt bolna, in vprašanje je, kako jo nadomestiti z zdravim. To vprašanje je tako aktualno, da, če bo še dolgo le klic v puščavi, nastopi konec evropski kulturi.

V imenu Jugoslov. Sokolskega Saveza: Kongres UJU je nato pozdravil v kroju podstarosta Jugoslovenskega sokolskega saveza Engelbert Gangl sledeče: Bratje in sestre! Starešinstvo Jugoslov. sokolskega saveza mi je naročilo, naj današnjemu kongresu UJU sporočim njegove pozdrave. Izvršujem to naročilo toliko rajši in s toliko večjo radostjo, ker vem, da pozdravljam kot zastopnik kulturno-vzgojne organizacije vzgojevalce in vzgojevalke našega naroda, ki so mnogi od njih v našem Sokolstvu odlični delavci in delavke. Bodite mi torej bratsko pozdravljeni. Zdravo!

Naloge Sokola in narodovega učitelja teko vzporedno: Vzgojamo fizično in moralno narod in ga dvigamo od one stopnje popolnosti, ki je sploh dosegljiva; usposabljam ga za uspešno tekmovanje na vsakem polju javnega življenja in udejstvovanja z vsemi kulturnimi narodi, da bomo prvi med prvimi, najboljši med najboljšimi, najzrelejši med nazrelejšimi, da bomo narod, ki ga bodo vsi spoštovali, narod, ki bo njegova fizična in moralna moč domovini čast, bogostvo in ščit, a sovražniku strah in trepet. (Dolgotrajno navdušeno odobravanje).

Naš najvišji ukaz je blagor domovine, nihče nam ni več kakor ona, nihče ni bolj in samo naš kakor ona. Za domovino vse — zanjo življenje in smrt!

V vsakem našem srcu vladaj in ravnaj vsak njegov utrip odločnost in moč, značajnost in zavednost, vsakemu našemu dejanju bodi vzrok in pogon vztrajnost in nesebičnost, poštenost in požrtvovalnost, v mišljenju se izražaj plemenitost in resnicoljubnost, pogled jasno in ponosno obrnjen v daljavo in višino k vzorom lepote, svobode in resnice in v vsaki duši neutešeno in neutešljivo hrepenenje po združitvi z vsemi brati in sestrami, kjerkoli so in kakorkoli trpe v robstvu in duševnih mukah!

Nikomur nočemo zla in krivice, a bomo se proti laži in hinavščini, proti nemoralni in vsakršni izprijenosti, proti licemerstvu in lizunstvu, proti vsem izročkom materialnih in moralnih pregreh in okuženju! Na lepi naši zemlji gospoduj telesno in duševno lep in zdrav narod, ki bodi zaveznik in sobojevnik vsem slovanskim narodom, da se dvigne pod sokolskim praporom do neslutene veličine, moči in slave vesoljno kulturno Slovanstvo, ki bodi dika in ponos vsemu človeštvu!

To hočemo, to moramo! To je oni sokolski duh, ki mora v vsakega našega človeka, ki mora prešiniti, preprijiti in prekvasiti ves naš narod brez razlike na spol in starost, na razred in stan, na vero in politiko! Ko bi bilo več tega sokolskega duha med nami, bi bile vse razmere v naši zemlji že davno urejene, bi se ne pobijali in ne sramotili med seboj, temveč bi v bratski ljubezni in vzajemnosti uživali bogate plodove svobode, ki nam jo je priborilo junaštvo orožja in brezprimernega žrtvovanja po zapovedi sokolskega gesla: V pesti sila, v srcu od-

ločnost, v mislih domovina! (Burno odobravanje).

Pozivljam vas bratje in sestre, da pomorete temu in takemu sokolskemu duhu do splošne zmage, da postanete po pravici in resnici Sokoli učitelji in Sokolice učiteljice — vodniki in vodnice našemu ljubljenu ljudstvu. Temu pozivu pridružujem še enkrat svoje iskreno bratsko pozdravilo. Zdravo! Zdravo! Zdravo!

V imenu profesorskega društva: V tem imenu je povzel besedo prof. Jeran. Povdarjal je potrebo skupnega delovanja med učiteljstvom in profesorji. Skupne so naloge srednješolskega in ljudskošolskega učiteljstva, iste so težkoče pri izpolnjevanju vzvišenega posla vzgajanja. V profesorskem društvu vlada nazor, da ne sme biti osredotočeno delovanje profesorjev samo v pravcu intelektualnih zmožnosti, ampak da je treba posvetiti več skrbi za dvigovanje moralnih dobrin v mladini. Govornik želi kongresu mnogo uspeha, zavedajoč se, da je uspeh tega kongresa tudi uspeh profesorjev.

V imenu Jugoslovenske Matice: Predsednik Jugoslovenske Matice dr. Vladimir Ravnihar je pozdravil kongres v imenu one organizacije, ki vrši eno najbolj vzvišenih nalog, ko skrbi za gnotni in moralni blagor naših zaslužjenih bratov onstran meja. Govornik je izrazil svoje veselje, ko na tem mestu lahko ugotovi, da je uprav jugoslovensko narodno učiteljstvo oni faktor, ki je s svojim požrtvovalnim delom med ljudstvom največ pripomogel k uspešnemu razvoju in napredku našega obrambnega dela. Jugoslovensko Matico veže dolžnost globoke hvaležnosti do učiteljstva. Da je Jugoslovenska Matica prodrla do zadnje kočice, je zasluga učiteljstva. Učiteljstvo je zaneslo idejo Jugoslovenske Matice med najširše mase.

Velikih zaslug si je učiteljstvo pridobilo o priliki raznih dobredelnih prireditelj, ko je Jugoslovenska Matica zbirala denarna sredstva za ohranitev našega življa v tujini. V narodnoobrambnem delu gre našemu učiteljstvu najvišje priznanje.

Vzpodbujajoč učiteljstvo k nadaljnjemu intenzivnemu delu na tem polju, je predsednik Jugoslovenske Matice vzkliknil navzočim delegatom:

Ne pozabite, da so oči 100.000 zaslužjenih bratov uprte v nosilce naše nacionalne misli med široke sloje naroda! Podjarmljeni sinovi našega naroda kličejo jugoslovensko učiteljstvo na trajno in materijelno pomoč, od njega pričakujejo opore v težkih trenutkih mračnega življenja pod tujim jarmom! V imenu te velike ideje, v imenu nesrečnih, zatiranih bratov pozdravljam kongres Jugoslovenskega učiteljstva in mu želim največjega uspeha. Zdravo!

V imenu napredne omladine: V imenu naprednega študentstva je pozdravil kongres Rudolf Schauer. Povdarjal je posebno stik ostale inteligence z učiteljstvom, ki se že sedaj vrši pri delu v F. S. in na narodnem prosvetnem polju ter je želel, da se tozadevni sklepi ptujske pokrajinske skupščine čimprej izvedejo.

V imenu Ferijalnega Saveza: V imenu Ferijalnega Saveza pa Miladin Simić.

40. leti in postal sem vrtnar. In dasi so me stale nove strokovne knjige, nove sadike, nova drevesa in razna semena tekom let toliko lepih denarcev, da bi si bil pred vojno lahko za nje kupil hišico z vrtičkom, vendar mi ni bilo še nikoli žal za nje.

Užil sem v vrtu veliko veselja, ostal sem zdrav, da zaradi bolezni do danes še nisem ležal 24 ur skupaj v postelji, otrokom in odraslim sem delal veselje z rožami, drevjem itd. in me to vrtnarjenje še danes tako veseli, da mi je od marca do novembra vsak dan prekratek vsaj za 2 uri. Zato se mi zdi nemogoča šola brez vrta in učitelj brez veselja do tega koristnega in lepega dela.

Povem naj še, da nikdar nisem tiščal v mesto, dasi so me vabili in mi ponujali službo v mestu. Slavnji Cezar je nekoč rekel, da je raje v vaši prvi, nego v mestu drugi. Za prvenstvo mi ni bilo, a na deželi se človek vse bolj prosto giblje. Seveda — prostaško se ne sme gibati nikjer — tudi v najbolj oddaljeni in zapuščen dragi ne, ker mora ostati sam sebi zvest in imeti vedno pred očmi svoj vzvišeni poklic kot nosilec napredka in kulture. Ako pa le začetim želje po mestni družbi, da ostanem ž njo v stiku in ne odrvenim, tedaj pa grem v gledišče ali na koncert v mesto, da se malo poživim. Splošno pa lažje živim stanu

primerno in tudi razmerno več lahko stirim za svojega bližnjega na deželi, nego v mestu.

Naš stan uči ljudi in jim daje v roke orodje, da bi si tem lažje zgradili svojo srečo. Naš stan dela torej za napredek. Zato sem bil vedno napreden in sem delal za ljudsko izobrazbo tudi zunaj šole s petjem, predavanjem, kmetijskim poukom itd. Pritegnil sem k temu delu tudi druge prijatelje napredka in veselo smo se shajali in menili kako stoji svet in kako se moramo mi na tem svetu obračati.

Pregnali so me, a ugnali pa ne. Živel sem po svoji vesti in delal naprej, kolikor se je dalo v danih razmerah, ker sem bil vedno te vere, da pravica mora zmagati in da je poštenost najboljša politika. — Pa je tudi bilo tako. Zvesto delo, z mernost povsod in nekaj taktika pa gre čas hitro in lepo naprej. Slabi doživljaji s časom pobledé, lepi pa ostanejo v živem spominu in človeka mladé. Take lepe spomine imamo mi na naše shajanje, na naše izlete, na naše petje in to človeku dobro dé na stara leta.

Tako sem torej precej lehkoma premagoval težave in lepo preživel 50 let v učiteljski službi in od teh dobro tretjino med vami. Konstatiram, da so bila to naj-

V imenu jugoslovenskih novinarjev: Novinarsko združenje je poslalo na kongres g. Stepana Kobasico, ki je zagotavljal, da bodo novinarji vedno pomagali učiteljstvu pri njegovem težkem delovanju. V tem oziru ne poznamo nikakih strank, ampak razločujemo samo dvoje vrste ljudi: one, ki ljubijo državo in one, ki je ne ljubijo. Jugoslov. tisk bo povsod deloval za učiteljstvo in s tem služil domovini. Naglašal je, da med novinarji in učiteljstvom ni velike razlike. Imamo skupni cilj: jačati in utrditi temelje države, čuvati delo onih, ki so padli za narodno svobodo!

V imenu čehoslovaških novinarjev: V imenu čehoslovaških novinarjev je pozdravil kongres g. Karel Čvančara.

Predsednik Stanković je zaključil pozdravne govore z besedami:

Po teh pozdravnih govorih, ki so bili himna ideji učiteljskega dela, je naša sveta dolžnost, izvršiti začetni program. Izpolnilo se je 100 let, odkar je bil rojen hrvatski borec za narodno svobodo Ivan Filipović, učiteljstvo naj stopa za njim! (Slava mu!)

100letnica Ivana Filipovića.

Urednik zagrebškega »Jedinstva«, glasila Pov. UJU Zagreb, Ljud. Krajačić je imel nato krasno zasnovan govor v spomin 100letnice rojstva (24. julija t. l.) našega stanovskega prvobornika pedagoga Ivana Filipovića. Govor ponatisnemo iz »Jedinstva« v celoti.

Poklonitev vencev Prešernu.

Po končanih pozdravih je učiteljstvo korporativno odšlo pred Prešernov spomenik na Marijinem trgu ter se tam poklonilo velikemu duhu našega pesnika Prešerna. Pred spomenik je učiteljstvo položilo krasne vence, ki jih je poklonilo pesniku-velikanu UJU, drugega čehoslovaška Učiteljska Obec in tretjega udeleženci II. kongresa UJU v Ljubljani.

Seja višjega šolskega sveta v Ljubljani 9. avg. 1923.

Enoten pričetek šolskega leta.

Višji šolski svet je sklenil, da se začne šolsko leto na osnovnih šolah v celi Sloveniji — kakor sploh v celi državi — 1. septembra. Ta dan se vrše vpisovanja, 3. septembra so šolske maše, 4. septembra pa se naj začne povsod redni pouk. To velja tudi za šole v mestih, kjer se nahajajo srednje šole. V slučaju nujne potrebe lahko okrajni šolski sveti podaljšajo po svoji uvidevnosti posameznim učencem počitnice do 31. oktobra.

Srednje šole začno šolsko leto dne 10. septembra.

Odpustitev pomožnih učnih oseb.

Dalje je višji šolski svet sklenil odpustiti okrog 50 pomožnih učnih moči. Odvisne moči naj prosijo za službo v okrajih, kjer učiteljstva primanjkuje. Kdor ne bi hotel nastopiti službe v drugem okraju, se bo črtal.

Princip za otvarjanje in razširjenje meščanskih šol.

Glede meščanskih šol se načelno sklene, da se otvarjajo prvi razredi le tam, kjer se prijavi najmanj 20 učencev, 4. (nastavni) razredi pa le, kjer se prijavi najmanj 15 učencev. V splošnem se

Pred spomenikom je govoril predsednik UJU Milutin Stanković in predsednik Čehoslovaške Učiteljske Obce Adolf Obst.

Po manifestaciji je učiteljstvo odšlo zopet v Unionsko dvorano in se je zborovanje nadaljevalo.

Referati.

Dopoldne in popoldne so nato sledili referati, in sicer:

a) O jedinstvu osnovnega pouka v naši državi z obzirom na učne predmete v katerih je treba izvesti jedinstvo in enotnost pouka v celi državi. Ref. prof. Skavič iz Zagreba.

b) Višja učiteljska izobrazba, v zvezi z vprašanjem Višje Pedagoške Šole, vprašanjem o sprejemanju učiteljev na Univerzo in vprašanjem reorganizacije učiteljske. Ref. dr. Turić, prof. viš. ped. šole v Zagrebu.

c) Problem moderne vzgoje v jugoslovenskem pravcu, dr. Stane Rape, učit. osn. šole v Ljubljani.

Ker bodo vsi referati izšli v tisku, tu opuščamo razpravo o njih.

Zaključitev kongresa.

Predsednik g. Stanković je ob koncu kongresa spregovoril par lepih stavkov, zahvaljujoč se celokupnemu učiteljstvu za njegovo veliko udeležbo in resno prisostvovanje na tretji glavni skupščini in drugem kongresu. Današnji kongres je pravo dostojanstvo učiteljskega dela. Razpravljali so se problemi, ki intereso prajatelj narodovega napredka. Posebna zahvala pa velja slovenskemu učiteljstvu in zlasti g. Luki Jelencu, ki so storili vse, da vsem udeležencem kongresa pripravijo čim boljše bivanje v prestolici Slovenije, kar so v polni meri tudi dosegli.

Ob 17. je bil zaključen II. kongres Udruženja Jugoslovenskega učiteljstva.

otvarjajo novi razredi in nastavlajo nove moči le v okviru budžeta. Nove šole se bodo v bodoče ustanovljale le v krajih, kjer bodo na razpolago zadostni prostori za šole in za učiteljska stanovanja. Meščanska šola v Zalcu se ukine, ako do konca šolskega leta 1924/25. ne bo zajamčeno popolno kritje za vse šolske potrebščine. Meščanski šoli na Jesenicah dobita 4. (nastavni) razred.

Do oktobra nobenih upokojitev!

Sklepanje o prošnjah za upokojitev se odgodi do 1. oktobra.

Imenovanja.

Za nadučitelje so imenovani: Na Vačah Ivan Gabrovšek, v Železnikih Hinko Klavora, v Št. Vidu nad Cerknico Anton Vodopivec, v Planini pri Rakeku Valentin Vlad. Požar, v Rovtavi Ivan Stegovec, v Fari vasi Martin Marinc, v Radečah pri Zidanem mostu Jos. Armič, v Koprivniku Vinko Ljubič, v Št. Lovrencu Anton Pregelj, v Gor. Sušicah Fran Zupančič, v Rakitni Viktor Engelsberger, v Štrek-ljevcu Albin Razpotnik, v Talčjem vrhu Albin Čebular.

Za učitelje, odnosno učiteljce so imenovani: v Višnji gori Ivan Turnher, v Toplicah pri Zagorju Irma Groharjeva, v Kovorju pri Trziču Elizabeta Brtoncelj-Kren, v Zalem logu nad Železniki Zora Planecki, na Trati nad Škofjo Loko Gabrijela Pipanova in Henrik Paternost, v Senčurju pri Kranju Katar. Megličeva, v Poljanah nad Škofjo Loko Lavrencija Perkova in Janko Kokalj, na deški osnovni šoli v Škofji Loki Albert Debeljak, v Selcih nad Škofjo Loko Valerija Ivančeva, v Trebnjem Julija Berlanova, pri Sv. Duhu nad Blokami Marija Steblaj-Sirnikova, na Rakeku Ernestina Gospodaričeva-Likar in Jožica Kobalova, v Starem trgu pri Ložu Marija Tomčeva, pri Sv. Trojici nad Blokami Viktorija Troštova, v Begunjah nad Cerknico Marija Selanova, v Planini pri Rakeku Pavla Ribarič-Krištofič, v Cerknici Josip Šušteršič, na Uncu pri Rakeku Ana Meliva, v Žireh Franja Miklavčičeva in Cecilija Kržišnikova, v Ribnici Avgust Luilik, v Stari Cerkvi Franja Ekartova, v Gotenici Alojzij Tscherne, v Sori Erbežnik Avgusta, v Radečah pri Zidanem mostu Alojzija Razpotnik-Severjeva, v Žužemberku Vida Dereani-Krašovčeva, v Koprivniku Ana Piškurjeva, v Beltincih Julija Mlakarjeva in Jos. Vebrova, v Murski Soboti Gustav Čížek in Leopoldina Justinova, v Tomišlju Arnošt Adamič, za učitelja-voditelja, na Jezeru pri Preserju Štefan Schein, v Kopanju Fran Čuk, za učitelja v Podlipi Julija Spicer, v Preski Andrej Bensa, v Št. Jurju pri Grosupljem

Ivanka Pirjevec-Mozetič, v Tomišlju Justina Kramarjeva, v Dragatušu Vincencija Bučar-Antonič, v Tribučah Aleš Šošarič, na Vinici Stana Kantetova, v Talčjem vrhu Antonija Pavlinova, v Vrčicah Marija Judnič.

Za nadučitelje so imenovani: v Brežicah Ignacij Supan, v Ljubnem Rainer, v Šmartnem ob Dravi Josip Poberaj, na Bregu pri Ptuj Fran Jamšek, v Polenškaku Ludvik Burja, v Sv. Vidu niže Ptuj Ljudevit Musek, v Libelčah Ivo Močnik.

Za učitelje, odnosno učiteljice so imenovani: v Kapelah (Brežice) Marija Pečnik-Kuglič, v Marenbergu Maks Pivc, v Pobrežju pri Mariboru Milica Jurkovič-Lukman, pri Sv. Vidu niže Ptuj Antonija Musek-Šerbec, v Zavrču Drača Čepičeva in Marjeta Lubečeva, v Sevnici Vilma Kladnik-Vrstovšek, v Št. Ilju pod Turjakom Pavla Rogina, v Pristavi Marija Fišer-Plhak, v Kotljah Antonija Sokol-Zaplotnik.

Imenovanja na meščanskih šolah.

Ravnateljska služba na meščanski šoli v Krškem se dodeli Jos. Vutkoviču, učiteljsko mesto istotam Jos. Zabkarju, ravnateljska služba na meščanski šoli v Ormožu Josipu Prijateljcu.

Razširjenje šol.

Štirirazrednice v Bohinjski Bistrici, v Grahovem in v Kranjski gori se razširijo v petrazrednice. Vasi Svetje in Gorice se prešolati v šolski okoliš Preska.

Vestnik za učiteljski naraščaj.

—uč Učiteljščice v Sarajevu. Ministrstvo prosvete je premostilo možko učiteljščice, ki je bilo svoj čas preloženo iz Sarajeva v Drvento, zopet nazaj v Sarajevu.

Trgovsko-obrtno in kmetijsko šolstvo.

—t Na državni kmetijski šoli na Grmu (Novo mesto) se prične novo šolsko leto v pričetku novembra t. l. Šola ima dva oddelka. Celoletna šola je namenjena predvsem za učence iz vinorodnih krajev, zimska šola pa za učence iz nevinorodnih krajev. Letna šola traja od 1. novembra t. l. do 31. oktobra prihodnjega leta z enomesečnimi počitnicami v avgustu. Zimska šola traja dve zimi po 5 mesecev. Učenci imajo na zavodu vsa potrebno preskrbo, to je stanovanje, hrano in snaženje perila. Preskrbovalnina, ki se plačuje polletno vnaprej, znaša 240 Din mesečno. V službu rasteče draginje se pa lahko zviša. V plačilo se sprejemajo tudi živila po dnevnih cenah. Šolnino 50 Din za en semester plačujejo samo učenci, ki niso iz Slovenije. Oddati je tudi nekaj mest proti plačilu polovične preskrbnine in nekaj prostih (brezplačnih) mest, to pa le revnejšim kmetijskim sinovom, ki se izkažejo za uradno potrjenim ubožnim spričevalom, oziroma z izkazom premoženja in ki se zavežejo, da ostanejo po končanem šolanju na domačem posestvu. Šola ima sploh v prvi vrsti namen, da vzgaja dobre kmetijske gospodarje in zato imajo kmetijski sinovi, bodoči gospodarji, pred vsemi drugimi priložnost prednosti. Pogoji za sprejemanje je starost najmanj 16 let in največ 25 let, neoporočljivost, telesno in duševno zdravje in z dobrim uspehom dovršena ljudska šola. Prošnje za sprejem je pisati lastnoročno, na celo polo, kolekovati s kolekom 3 Din in priložiti en kolek 10 Din za rešitve. — Prošnje je vložiti najpozneje do 15. septembra t. l. pri ravnateljstvu državne kmetijske šole na Grmu, pošta Novo mesto. Prošnji je treba priložiti: 1. krstni list, 2. domovnico, 3. odpustnico, odnosno zadnje šolsko spričevalo, 4. zdravniško spričevalo, 5. spričevalo o pravdnosti, 6. izjavo staršev, oziroma varuha, s katero se ti zavežejo plačevati stroške šolanja, 7. obvezna izjava staršev ali varuha, ki prosijo za prosto ali polprosto mesto, da bo njih sin ali varovanec ostal na domačem posestvu v nasprotnem slučaju pa, da povrnejo zavodu prejete zneske podpora iz javnih sredstev. Absolventi kmetijskih šol uživajo ugodnost po čl. 8. zakona o ustroju vojske, t. j. skrajšano vojaško službovanje (dijaški rok) pod pogojem, da ostanejo pozneje na lastnem domu. Bližja pojasnila v vseh zadevah daje ravnateljstvo.

—t Vinarska in sadjarska šola v Mariboru je zaključila svoje 51. šolsko leto v soboto, dne 28. julija na običajen skromen način. Ob sklepu šolskega leta je bilo vseh gojencev 59 (25 drugoletnikov

kot absolventov, 29 prvoletnikov in 5 praktikantov). Vsi so sinovi večjih ali manjših kmetovalcev (iz Slovenije 49, s Primorskega 4, iz Hrvaške 3, po 1 gojenec pa je iz Dalmacije, Črne gore in Srbije). Od 25 absolventov je dovršilo to najstarejšo kmetijsko šolo v Sloveniji 10 gojencev z odličnim, ostalih 5 pa s povoljnim uspehom. Vsi letošnji absolventi se povrnejo na svoje domove odnosno na posestva svojih staršev, kar je posebno razveseljivo. Prvoletniki so — razun enega, ki ima poskušnjo iz dveh predmetov v glavnem radi nezadostnega znanja učnega jezika — končali prvi razred z odličnim oziroma s povoljnim uspehom. Zavod je prenapolnjen, ker ima njega internat prostora pravzaprav samo za 50 gojencev. Za prihodnje šolsko leto se je prijavilo že lepo število »novincev«; ker bo nekaj eksternistov (izven zavoda stamujocih), bo mogoče sprejeti še par učenec. Prošnje za sprejem se pošiljajo ravnateljstvu lahko še do sredi avgusta. Kako se pripravljajo, je razvidno iz zadevnega razpisa v »Kmetovalcu« št. 12. od 30. junija t. l. Kmetovalci, pošiljajte svoje sinove v kmetijske šole, ki so za dober kmetijski naraščaj danes in za bodoče važnejše kot kdaj prej!

—t Pogoji za vstop v prvi letnik drž. trg. akademije v Ljubljani. 1. Dovršeni IV. razred srednje ali meščanske šole. 2. Dopolnjeno 14. leto ali pa dokaz, da se 14. leto dopolni tekom sprejemnega leta. 3. Izpričevalo mora vsebovati najmanj zadostne reče. V učnem jeziku ter v vseh realijah najmanj »dober« (povoljno). 4. Realni predmeti so: zgodovina, geografija, prirodopis, kemija, fizika, matematika, geometrija, geom. risanje, opisna geometrija, prostoročno risanje. (Opomba: Zadnji trije predmeti pridejo v pošteb samo tedaj, ako so obvezni). 5. Vpisovanje se vrši od 11.—12. septembra. Mesečni prispevki za šolske potrebščine znašajo 50 Din. — Ravnateljstvo.

—t Na tehniški srednji šoli v Ljubljani bodo v šolskem letu 1923/24. otvorenji sledeči oddelki: 1. višja stavbna šola; 2. višja strojna šola; 3. stavbna rokodelska šola; 4. strojna delovodska šola; 5. elektrotehnična delovodska šola; 6. mizarska in strugarska mojstrska šola; 7. kiparska in rezbarska šola; 8. ženska obrtna šola; 9. javna risarska šola; 10. javna modelirska šola in 11. štukaterski tečaj. Vse podrobnosti glede vpisovanja, sprejemnih pogojev itd. so razvidne iz razglašene v »Uradnem listu« št. 72. z dne 4. avgusta 1923 in iz objave na razglasni deski v vestibulu zavoda. Še potrebna pojasnila daje na zahtevo tudi ravnateljstvo šole.

Naša kulturna organizacija.

Ferijalni Savez učiteljstva.

III. kongres Ferijalnega Saveza v Beogradu, 15.—18. julija t. l.

Slovenskih delegatov je bilo trideset: 23 dijaških ter 7 učiteljskih. Učiteljstvo je bilo to pot prvič zastopano na kongresu F. S. Od slednjih so zastopane: novomeška učit. P. F. S., kočevska učit. P. F. S., kamniška učit. P. F. S., mariborska učit. P. F. S., kranjska učit. P. F. S., ljutomerska učit. P. F. S. ter učit. P. F. S. v Murski Soboti.

Kongres je otvoril v nedeljo ob 10. uri dopolne v dvorani nove beograjske univerze predsednik Upravnega Odbora F. S. g. prof. Vlado Lapajne. V svečanem govoru je omenil cilj in delo F. S. ter pozdravil navzoče zastopnike beograjske javnosti ter delegate iz cele kraljevine. V imenu prosvetnega ministarstva je pozdravil F. S. g. inšpektor Vajda, ki je naglašal, da goji prosvetno ministarstvo do F. S. velike simpatije in da vestno zasleduje njegovo delo. Prav posebno je pozdravil vstop učiteljstva v F. S., od česar si obeta še uspešnejšega in smotrenejšega dela v tej mladi organizaciji. (Mimogrede bodi omenjeno, da imamo v g. inšpektorju Vajdi velikega propagatorja in zaščitnika naše idealne organizacije na merodajnem mestu). V imenu proforskega društva je pozdravil kongres g. inšpektor Kaugerga, v imenu Sokolstva g. polkovnik Lazarevič.

V imenu učiteljstva je govoril tov. Pirnat. Pozdravil je F. S. v imenu jugoslovanskega učiteljstva ter še posebej v imenu učiteljskih ferijalcev-pionirjev, ki jih je sedaj v Sloveniji približno 1000 včlanjenih v 14 podružnicah F. S. ter ene učit. podružnice v Kruševcu v Južni Srbiji, ki je bila prva med nami. Na pozdravne besede g. inšp. Vajde je izvajal, da nova in mlada organizacija F. S. s svo-

jimi krasnimi idejami ni osvojila samo src naše omladine, navdušila je zanje tudi vzgojitelje naroda, naše učiteljstvo. Organizacija, ki bazira na principu narodnega edinstva v najširšem smislu besede, organizacija, ki družiti v sebi vsa jugoslovanska plemena, vse vere in vse stranke, organizacija, ki se od tega svojega idealnega programa v triletnem svojem obstoju še ni za las premaknila, ta organizacija nam obeta postati popolna, lahko upamo najpopolnejša. Organizacija dijaškega F. S. kot je obstojala do danes, pa je samo del one velike celote, ki se bo v teku nekoliko let izkristalizirala iz skromnih početkov, neizogibnih zmot in smotrenega dela, one velike celote, ki mora nastati, ako hoče F. S. ustreči vsemu in doseči svoj vzvišeni cilj. Velika naloga, morda največja, čaka tu učiteljstvo. v mladini je bodočnost naroda, mladina pa je v rokah učiteljstva. Pa ni se bati za mladino. Nacionalizem jugoslovanskega učiteljstva je dovolj preizkušen in dokazan. Tudi naša organizacija UJU, ki vsebuje ogromno število 17.000 članov, temelji na istem principu kot F. S., na principu narodnega edinstva. Koliko pridobi z njihovim vstopom v F. S. jugoslovanska nacionalna garda, ni treba povdarjati. Že mala deca v osnovni šoli se bo seznanila s krasnimi idejami F. S., navduševala se bo zanje ob strani svojih učiteljev, širila jo bo med svojci in znanci, lasla bo z njo — in ko goraste?! Pomislimo na sad! — Zavreči ni materijalne strani. Nič več ne bo imel F. S. svojih zavetišč (Svrtiš) ter drugih potnih olajšav (prostitih prenočišč ter hran) le po mestih, v zadnjem gorskem selu najde utrujeni ferijalec gostoljubnega druga. Brate Srbin pride k nam v Slovenijo ali na Hrvaško. Ne bo hodil le po mestih, ki so si vsa podobna, med našega kmeta pojde in ga spozna, kot spozna kmet njega. Mi in Hrvatje pojdemo med srbske seljake. Tako se bo ustvarjala plemenska in verska strpnost, tako se bo ustvarjalo narodno edinstvo.

Tudi profesorji polagoma pristopajo v F. S. Ako ministarstvo saobračaja ne bo preokosrčno in bo omililo svoje pedantne zahteve pri voznih ugodnostih ter tako posebno učiteljstvu pripomoglo do počitniških potovanj ter nad vse potrebne proučavanja naše domovine, bo F. S. ob letu svojem cilju že mnogo mnogo bliže, vsaj ne bo vseboval le ferijalcev-dijakov, temveč enako število ferijalcev-učiteljev in profesorjev. V učiteljsko-dijaško-proforskem F. S. je končni cilj Ferijalnega Saveza. (Burno odobravanje. G. inšp. Vajda govorniku čestita).

Tudi razne dijaške organizacije so poslale kongresu svoje pozdrave. G. Savič je tomčil pozdrave dijaških društev »Jurislav Janušić« ter »Vseslovska Omladina«, g. Kregar pozdrave naprednega dijaštva. Pozabiti ne smemo tudi zastopnika jugoslov. skautov g. Popoviča. Zastopnik ministarstva ter številni zastopniki raznih kulturnih društev so dokaz zdravih idej nadstrankarskega Ferijalnega Saveza ter njegove popularnosti. V tem smislu so se izražali vsi govorniki kot tudi beograjsko časopisje, ki je ves čas z zanimanjem sledilo kongresu ter v dolgih in laskavih člankih pisalo o F. S. ter njegovem delu za dobrobit članstva in države.

(Dalje prihodnjč.)

Naša samozobrazba.

—s »O pouku risanja« predaval pri Ljutomerskem učiteljskem društvu dne 3. maja 1923 tov. Janušić.

—s »Kako se nam otežkočuje šolsko in izvenšolsko delovanje« predaval pri Logaškem krožku dne 27. maja 1923 tov. Požar.

—s »O ocenjevanju učiteljstva« predaval pri Logaškem učiteljskem krožku dne 27. maja 1923 tov. Stegovec.

—s »Domoznanstvo v ožjem in širšem pomenu«, predaval pri učiteljskem društvu za Maribor in bližnjo okolico dne 24. maja 1923 tov. Klemenčič.

Splošne vesti.

— Obolel je naš poverjenik UJU tov. Luka Jelenc. Podvreči se je moral operaciji, ki je srečno izpadla in se gosp. ravnatelj sedaj prav dobro počuti ter je upati, da v kratkem zapusti bolnico. Prejdan je prisostvoval še seji višjega šolskega sveta, ki se je vršila takoj po kongresu in je trajala do pol desetih zvečer. Želimo, da ga pozdravimo čimprej

zopet v svoji sredi enako trdnega, kakor smo ga bili vedno vajeni videti.

Osebnahvala kralja Jugoslovanskega učiteljstva. Pozornost je vzbudilo dejstvo, da je Nj. Vel. kralj poslal kongresu UJU osebnahvalo na brzopjavni pozdrav, ki slove sledeče: Stanković, predsednik kongresa učit. SHS. Bled, 8. avgusta. Srdačno zahvaljujem na pozdravu. Slavni dani, koje spominjete, bili su mogući stoga, što su učitelji spremili naraštaje, koji su za veliku borbu bili sposobni. Uveren, da će učitelji i sada ispuniti svoju dužnost prema ujedinjenoj otadžbini i vaspitati i nove naraštaje, koji će svršeno delo učvrstiti i braniti, ja im šaljem kraljevski pozdrav. Aleksander. — To je odgovor na sledečo brzopjavko, ki jo je učiteljstvo poslalo Nj. Vel.: »Ujedinjeno srpsko, hrvatsko i slovensko učiteljstvo sa glavne skupštine i kongresa u Ljubljani pozdravlja Vaše Veličanstvo kao nosioca velike nacionalne ideje, kojoj ujedinjeno učiteljstvo služi i kao vodju iz slavnihih dana, narodne borbe za slobodu i ujedinjenje. — Predsednik Miljutin Stanković.

Osebnahvala kralja hrvatskemu učiteljstvu. Hrvatsko učiteljstvo je prejelo od Nj. Vel. sledečo osebnahvalo: Skavić. Udr. Jugoslov. Učit. — Bled. Najtoplije zahvaljujem na pozdravu, koji mi šaljete u ime učiteljstva Hrvatske i Slavonije, računajući na Vašu patriotsku potporu. Uveren sam, da ćemo udružnim snagama naš narod doista dovesti u lepšu budućnost. — Aleksander.

— Svoji k svojim! Šolske voditelje, tovariše in tovarišice pozivamo, da se drže sklepov pokrajinske skupščine in naročajo svoje potrebščine pri lastnih stanovskih gospodarskih podjetjih. Kongres nam je pokazal kaj zmoremo, če smo gospodarsko trdni. Glejte, da se bo vsakdo držal gesla: Svoji k svojim, in vzpodbujajte nezavedneže!

— Prihodnja številka »Učiteljskega Tovariša« izide 29. t. m. Prosimo potrpljenja posebno cenjene dopisnike, naj se na to ozirajo ter naj to upoštevajo. Poročilo o koncertu in telovadbi ter druga podrobna poročila o prireditvah pri kongresu prinesemo prihodnjč.

— V zadevi pragmatike čakamo še poročil, kako se bo izvajala glede učiteljstva ter bomo pravočasno prinesli poročila predno se bo pričel zakon izvajati. Stojimo na stališču, da se s poročili ne prenačimo, ker slede potem sicer razočaranja in preklicevanja. Toliko povpraševalcem.

— Umrla je po težki, dolgotrajni bolezni g. Franja Lundrova, vdova po pokojnem Fr. Lundru, bivšem nadučitelju na Raki. Blaga pokojnica je bila dobro znana in globoko spoštovana v učiteljskih krogih, zlasti na Krškem polju. Po stari slovanski šegi so bila vrata gostoljubne Lundrove hiše na stečaj odprta vsem dobrim, iskrenim tovarišem. Stotero niti, krvnih in duševnih, jo je vezalo z učiteljskim stanom. Že v nežni mladosti je prišla iz Idrije na Ig gospodinji svojemu bratu, pok. nadučitelju Fr. Govekarju, našemu stanovskemu prvoboritlju. Tamkaj je spoznala svojega bodočega soproga Frana Lundra in mu bila dolgo vrsto let vzorna družica v zakonu, kakoršnih se redko najde. V najtežjih časih duševne in materialne mizerije našega stanu je bila krepka opora svojemu možu, osobito v najtežjih trenutkih, ko je moral zaradi poštenega narodnega glasovanja v krškem okrajnem šolskem svetu iz priljubljenih Radeč. Vzorna žena — vzorna mati! V najskromnejših razmerah je vzgojila šest otrok, kojih polovica pripada našemu stanu. Bodi blagi slovenski ženi lahka domača gruda!

— Neki »Argus« piše v 23. številki »Učiteljskega lista« da poročila v listih niso podala verne slike zborovanja v Ptuj, temveč so le izrabila zborovanje v svoje umazane strankarske namene. le v enem listu (v »Novi Pravdi« od 12. t. m.) je izšlo poročilo, ki osvetljuje nekoliko položaj v organizaciji. — Ker je tudi »Učiteljski Tovariš« prinesel poročilo o pokrajinski skupščini v Ptuj, pozivamo »Argusa«, naj stopi izza plota in naj dokaže svoje trditve, ki jih je naprtil našemu tisku, vodstvu organizacije in celokupni skupščini.

Uredništvo »Učiteljskega Tovariša«. — Umrla je 6. t. m. tovarišu Ivanu Gantarju iz Orehovice pri Št. Jerneju po kratki bolezni soproga Kati Gantarjeva, roj. Knausova, vdovljena Hauptmanova. Bodi vzorni gospodinji in skrbni materi blag spomin, hudo prizadetemu prijatelju in tovarišu pa najsrčneje sožalje. — K. T. — Začetek šolskega leta 1923/24. na osnovnih šolah v Sloveniji. Z ozirom na